

Aksjonen rovviltets røst
Postboks 1410 - TEXAS
2405 ELVERUM

Deres ref

Vår ref

14/3815-

Dato

30.01.2015

Avgjørelse av klage om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2015

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Aksjonen Rovviltets Røst 10. desember 2014 over Rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 20. november 2014 om kvote for gaupejakt i region 3 i 2015.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 20. november 2014 om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2015. Departementet har i sin avgjørelse blant annet lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, og at en jaktkvote på ni dyr med en hunndyrkvote på tre dyr i region 3 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet. Klagen tas dermed ikke til følge.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i region 3 vedtok 20. november 2014 kvote for kvotejakt på gaupe i region 3 for 2015. Nemnda fastsatte en kvote på totalt 9 dyr med en hunndyrkvote på 3 dyr. Kvoten ble nærmere fordelt mellom ulike kvoteområder. Aksjonen Rovviltets Røst påklaget vedtaket 10. desember 2014. Rovviltnemnda i region 3 opprettholdt 16. desember 2014 sitt vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 8. januar 2015.

Klagerens anførsler

Aksjonen Rovviltet Røst viser til de siste tre års registreringer som gir et gjennomsnitt på 6,2 familiegrupper. De peker på at regionen deler én eller flere av disse med andre regioner. En kvote på 9 dyr medfører stor risiko for at bestanden havner under bestandsmålet de neste årene, og at dette er i strid med naturmangfoldloven § 9. De viser og til at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet og mener at region 3 med sine gode forutsetninger for å huse en høy bestand av gaupe bør stabilisere bestanden på et nivå over bestandsmålet. Det bør derfor ikke igangsettes kvotejakt for gaupe i region 3 i 2015.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda i region 3 viser til at bestanden i regionen har ligget på henholdsvis 5,5, 7,5 og 5,5 familiegrupper før jakt i 2012, 2013 og 2014. Kvoten for jakt i 2013 som ble satt på bakgrunn av samme regionale bestandssituasjon som den man har i 2014 var lik den som nå er vedtatt. Den gang var resultatet 7,5 familiegrupper før jakt året etter. Det er tatt høyde for at region 3 «deler» familiegrupper med naboregioner i måltallet som Rovdata fastsetter. Nemnda viser til at det i perioden 2009-2014 har vært tre oppganger i antallet familiegrupper i regionen. To av disse kom etter høyere kvote/familiegruppeforhold enn det som er tilfelle for 2015 og den tredje kom etter kvote med likt forhold. Rovviltnemnda viser til at region 3 grenser både mot regioner som ligger over og under sine bestandsmål. Nemnda har derfor vurdert at det fortsatt er hensiktsmessig å forvalte etter sitt mandat, nemlig en mest mulig presis forvaltning ned mot bestandsmålet, og av hensyn til å redusere skadeomfanget mest mulig. Nemnda har for øvrig fulgt Klima- og miljøministerens anmodning om å sette kvoten lavere enn i fjor som følge av den nasjonale nedgangen. Nemnda vurderer det slik at en kvote på 9 dyr i region 3 for 2015 er forsvarlig når det gjelder å oppfylle bestandsmålet, og at kvotefordelingen følger opp prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Nemnda vektlegger også at en har unntatt familiegrupper innenfor gaupesonen fra jakt. Dette bidrar til å sikre reproduksjonstilvekst i bestanden. Rovviltnemnda mener det ikke har framkommet noen vesentlig nye momenter i klagen som ikke var kjent på vedtakstidspunktet.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet viser til at rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

"Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes."

Miljødirektoratets faglige tilråding knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i regionen og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden tar utgangspunkt i at vedtatt kvote effektueres.

Rovviltnemnda i region 3 fattet vedtak om en kvote på totalt 9 gauper hvorav en hunddyrkvote på 3 dyr ett år eller eldre. Kvoten er fordelt på fire jaktområder.

Miljødirektoratet viser til at Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1049: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2012, 2013 og 2014 ble det registrert henholdsvis 69, 59 og 53,5 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2014 tilsvarer en estimert totalbestand på 313 gauper.

Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2014.

I region 3 ble det før jakt i 2014 registrert 5,5 ynglinger av gaupe. Regionen har dermed oppnådd det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 5 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe.

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 en prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

I 2013 ble det utarbeidet nye retningslinjer og metodikk for overvåking av gaupe i Norge og Sverige. Dette ga utfordringer i å sammenligne overvåkingsdata med tidligere år. Prognosemodellen for å forutsi en bestandsstørrelse fremover i tid er derfor ikke kalibrert til ny metodikk. Prognosemodellen kan allikevel anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet.

For å holde en stabilisert bestand av gaupe i region 3 på 5 årlige ynglinger av gaupe gir modellen et estimert totaluttak på 6 gauper hvorav 2 voksne hunndyr. Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i for eksempel fødsels- og dødsrater.

Miljødirektoratet viser til naturmangfoldloven § 8 første ledd om at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 1049 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2014.

I 2014 var nedgangen i antall familiegrupper av gaupe i Norge størst i Nord-Norge. Region 2 – Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder, som grenser blant annet til region 3 ligger høyst over det regionale bestandsmålet. Region 3 har ligget stabilt rundt bestandsmålet på 5 årlige ynglinger de siste 10 årene. Det betyr at uttaket tidligere år på mellom åtte og 11 dyr, har vært på et riktig nivå sett i forhold til bestandsmålet.

Direktoratet viser til at rovviltnemnda har fattet vedtak om en totalkvote på 9 gauper hvorav maksimalt 3 voksne hunngauper. Miljødirektoratet konstaterer at vedtatt kvote ligger noe i overkant av anbefalt kvote som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 5 årlige familiegrupper. De viser også til bestandssituasjonen før jakt i 2014 og den usikkerheten som eksisterer for regioner med få registrerte familiegrupper slik som region 3. Etter en helhetsvurdering av nemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 3 i 2014 anser Miljødirektoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) §§ 16 og 77, og rovviltforskriften (rov.) §§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Når det fastsatte bestandsmålet for gaupe er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rov. § 7 annet ledd.

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det frem av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt. For region 3 er bestandsmålet 5 årlige ynglinger av gaupe, jf. rov. § 4.

Gaupe er klassifisert som sårbar på Norsk rødliste for arter 2010. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). NINA rapport 1049: *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014* gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2012, 2013 og 2014 ble det registrert henholdsvis 69, 59 og 53,5 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2014 tilsvarer en estimert totalbestand på 313 gauper. Miljødirektoratet

konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2014. I region 3 ble det før jakt i 2014 registrert 5,5 ynglinger av gaupe. Regionen har dermed oppnådd det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 5 årlige ynglinger. Tre års gjennomsnitt viser at regionen er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet, og nemnda har myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe. Det vises til Miljødirektoratets faglige tilrådning der det er gitt en grundig redegjørelse for bestandssituasjon og prognose for bestandsutvikling i region 3. Effekten av påvirkninger behandles under nml. § 10 nedenfor.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 3.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Klager hevder en kvote på 9 dyr medfører stor risiko for at bestanden havner under bestandsmålet de neste årene. Klager mener også at region 3 med sine gode forutsetninger for å huse en høy bestand av gaupe bør stabilisere bestanden på et nivå over bestandsmålet. Departementet viser til at direktoratet i sin faglige tilrådning skriver at bestanden etter årets yngling mest sannsynlig fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres, selv om vedtatt kvote ligger noe i overkant av anbefalt kvote som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 5 årlige familiegrupper. Departementet slutter seg til denne vurderingen. Når det gjelder klagers synspunkt om at region 3 bør stabilisere bestanden på et nivå over bestandsmålet, viser departementet til at det fremgår av rovviltforliket at forvaltningen av store rovdyr skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Dette gjelder for alle rovviltregioner, og rovviltneemndenes samlede arbeid skal gi størst mulig sannsynlighet for å komme så nær det nasjonale bestandsmålet som mulig.

Departementet anser dessuten at en effektivering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig. Departementet har vurdert den samlede belastningen gaupebestanden utsettes eller vil bli utsatt for, samt artens funksjon i økosystemet og virkning av uttak på naturmangfoldet for øvrig, og har ikke tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Departementet legger til grunn at vilkåret i nml. § 16 tredje ledd er oppfylt.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 3 legger opp til en arealdifferensiert forvaltning, det vil si at hensynet til rovvilt og utnytting av utmarksressursene skal vektlegges forskjellig i ulike deler av regionen og eventuelt for ulike rovviltarter. Terskelen for felling av jerv og gaupe (gjennom lisensfelling, kvotejakt og skadefelling) skal generelt være lavere utenfor de

områdene man ønsker ynglinger, enn innenfor. Samtidig skal man også gjøre en vurdering av skadepotensialet. Departementet mener det er sannsynlig at en skadesituasjon vil oppstå i region 3 i 2015.

Departementet legger til grunn at rovviltnemnda i region 3 med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i nml. § 12.

Andre viktige samfunnsinteresser er vektlagt i rovviltnemndas vedtak, jf. nml. § 14. Vedtaket er bl.a. fattet på bakgrunn av potensialet for gaupeskader på beitedyr. Departementet har også lagt vekt på de forhold som nevnes i nml. § 16 fjerde ledd.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 3 sitt vedtak 20. november 2014 om kvotejakt på gaupe i region 3 i 2015. Departementet har i sin avgjørelse blant annet lagt vekt på at arten produserer et høstingsverdig overskudd, og at en jaktkvote på ni dyr med en hunndyrkvote på tre dyr i region 3 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet. Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 3	c/o Fylkesmannen i Oppland, Serviceboks	2626	LILLEHAMMER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM